

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI

SECȚIA A PATRA

CAUZA S.C. UZINEXPORT S.A. ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI (NR. 2)

(Cererea nr. 15886/15)

HOTĂRÂRE

STRASBOURG

2 noiembrie 2021

Hotărârea este definitivă. Aceasta poate suferi modificări de formă.

În cauza S.C. Uzinexport S.A. împotriva României (nr. 2),

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a patra), reunită într-o cameră compusă din:

Tim Eicke, *președinte*,

Faris Vehabović,

Pere Pastor Vilanova, *judcători*,

și Ilse Freiwirth, *grefier adjunct de secție*,

Având în vedere:

cererea (nr. 15886/15) îndreptată împotriva României, prin care o societate comercială de drept român, S.C. Uzinexport S.A. („reclamanta”) a sesizat Curtea la 30 martie 2015 în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale („Convenția”),

decizia de a aduce prezenta cerere la cunoștința Guvernului român („Guvernul”),

observațiile părților,

decizia prin care Curtea a respins opoziția Guvernului față de examinarea cererii de către un comitet,

După ce a deliberat în camera de consiliu la 28 septembrie 2021,

Pronunță prezenta hotărâre, adoptată la aceeași dată:

INTRODUCERE

1. Cererea are ca obiect, în raport cu art. 1 din Protocolul nr. 1, pretinsa încălcare a dreptului de proprietate al societății reclamante ca urmare a stabilirii, prin lege, a unui curs de schimb special pentru convertirea în moneda națională a unei creanțe denumite în monedă străină.

ÎN FAPT

2. Reclamanta este o societate comercială de drept român, specializată în construcția de platforme industriale și are sediul la București. A fost reprezentată de doamna N. Popescu, avocată în București.

3. Guvernul a fost reprezentat de agenții guvernamentali, cel mai recent, doamna O. Ezer, din cadrul Ministerului Afacerilor Externe.

I. CONTEXTUL CAUZEI

4. În anii '80, reclamanta, care în acea perioadă era operator economic cu capital de stat, a construit trei fabrici de ciment în Irak. Respectivul lucru se înregistra în cadrul unui acord interguvernamental de cooperare economică între România și Irak. Costul lor se ridica la aproximativ 120 milioane de dolari americani (USD), iar finanțarea fusese asigurată de băncile de stat române de la care reclamanta luase împrumuturi.

5. După căderea regimului comunist, în decembrie 1989, Guvernul a schimbat forma juridică a reclamantei. În noiembrie 1990, aceasta a devenit societate comercială, al cărei întreg capital era deținut de stat.

6. Ca urmare a invadării Kuweitului, i s-a aplicat un embargo Irakului care, în august 1990, a încetat plățile aferente lucrărilor efectuate de reclamantă. O parte a creanței împotriva Irakului, respectiv aproximativ 87 milioane USD, a fost preluată de stat cu titlu de datorie publică, în baza Legii nr. 7/1992 (infra, pct. 36). În comunicările scrise dintre băncile care finanțaseră lucrările și reclamantă, aceasta era desemnată ca titulară a părții din creanța împotriva Irakului care nu fusese preluată cu titlu de datorie publică.

7. Începând din 1995, reclamanta a făcut parte dintr-un program de privatizare a operatorilor economici din sectorul public. În prima etapă, statul a transferat cu titlu gratuit 60% din capitalul social către persoane private. În a doua etapă, la 31 ianuarie 1997, a cedat, cu titlu oneros, celelalte 40% rămase din capitalul social asociației de salariați a societății reclamante. Contractul de cedare menționa că toate drepturile și obligațiile societății reclamante erau transferate noilor acționari. Prețul de vânzare, respectiv 4 165 560 USD, a fost stabilit pe baza unei estimări realizate de un cabinet de audit și de serviciile statului.

8. În baza Legii nr. 29/1994 (infra, pct. 37), Guvernul a negociat cu Irakul plata definitivă a datoriei irakiene și recuperarea creanțelor provenite din activitatea de comerț exterior derulată înainte de 1989.

9. Printr-un acord semnat la 18 august 2005, România a anulat aproape 80% din datoria Republicii Irak în schimbul angajamentului acesteia din urmă de a plăti României 977 milioane USD. O parte a datoriei era constituită din creanțe de la mai mulți foști operatori economici cu capital de stat, între care și reclamanta.

10. Legea nr. 247/2005 (infra, pct. 39 - 40) a înființat un fond special, denumit *Proprietatea*, pentru despăgubirea foștilor proprietari de imobile naționalizate. O parte din veniturile fondului provenea din creanțele recuperate de stat, în special de la lucrările realizate înainte de 1989 în străinătate de operatori economici ai statului român. În lege se prevedea de asemenea că statul trebuie să plătească succesorilor foștilor operatori economici de stat creanțele convertite conform unui curs de schimb special de 0,0015 lei românești (RON) pentru 1 USD. Restul sumelor recuperate urmau să fie virate Fondului *Proprietatea*.

11. Prin Hotărârea nr. 1638 din 10 decembrie 2008 (infra, pct. 41-44), Guvernul a calculat quantumul creanțelor societăților comerciale vizate în acordul semnat cu Irakul și a stabilit un flux de plăți.

12. În hotărâre se preciza că Irakul recunoscuse o datorie de 54 milioane USD aferentă lucrărilor efectuate de reclamantă și că, în urma reducerilor negociate, se angajase să achite 20 918 040 USD în mai multe tranșe. Suma datorată reclamantei pentru anul 2009 era de 121 257 USD. În hotărâre se impunea de asemenea convertirea acestei sume în monedă

națională la cursul de schimb special stabilit prin Legea nr. 247/2005 (supra, pct. 10). Prin urmare, în 2009, Ministerul Finanțelor trebuia astfel să vireze reclamantei suma de 181 RON (infra, pct. 44).

II. ACȚIUNEA RECLAMANTEI ÎN FAȚA TRIBUNALULUI BUCUREȘTI

13. La 16 septembrie 2010, printr-o acțiune introdusă la Tribunalul București, reclamanta a solicitat Ministerului Finanțelor plata sumei de 121 257 USD sau a echivalentului acestei sume convertite în monedă națională la cursul de schimb al Băncii Naționale a României („BNR”). În cerere, aceasta ridica de asemenea o excepție de nelegalitate a Hotărârii nr. 1638/2008.

14. Reclamanta susținea că rambursarea creanței sale convertite în baza unui curs de schimb pe care îl considera derizoriu era ilegală și reducea creanța sa la zero. Considera că aplicarea acestui curs constituia o naționalizare contrară dispozițiilor constituționale în materie de protecție a proprietății și garanțiilor din art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție.

15. Reclamanta a argumentat că este titulara creanței împotriva Irakului și că Ministerul Finanțelor nu putea să invoce dispozițiile Legii nr. 29/1994 (infra, pct. 37) pentru a negocia condițiile de recuperare a acestei creanțe. Susținea că această lege nu se aplica decât creanțelor aparținând statului.

16. Reclamanta a explicat faptul că semnase în nume propriu contractul de construire a fabricilor de ciment din Irak și că finanțase lucrările cu fonduri proprii și împrumuturi bancare pe care le rambursase parțial. Aceasta a depus la dosar mai multe hotărâri interne definitive prin care se stabilea că creanțele aferente construirii mai multor platforme industriale în Egipt înainte de 1989 aparțineau reclamantei, nu statului (infra, pct. 53).

17. În final, reclamanta a contestat dispozițiile hotărârii care prevedeau scoaterea creanțelor asupra Irakului din evidența contabilă proprie, precum și din cea a societăților comerciale vizate de acea hotărâre (infra, pct. 42).

18. Ministerul Finanțelor s-a opus acțiunii. Acesta a arătat că cursul de schimb special era cel în vigoare la finele anului 1989 și a argumentat că avea bază legală, respectiv dispozițiile Legii nr. 247/2005 (infra, pct. 39-40) și ale hotărârii contestate.

19. Cu privire la titularii creanțelor care aveau legătură cu construirea platformelor industriale în străinătate înainte de 1989, ministerul a declarat că întreprinderile de stat, printre care și reclamanta, acționaseră în calitate de mandatare ale Statului, acesta din urmă având monopol asupra comerțului exterior și tranzacțiilor în monedă străină. Prin urmare, a concluzionat că creanța revendicată de reclamantă aparținea statului.

20. Tribunalul București a dispus disjungerea cererii privind constatarea nulității Hotărârii nr. 1638/2008 și a transmis această parte a cererii Secției contencios administrativ din cadrul Curții de Apel București.

III. ACȚIUNEA ÎN CONTENCIOS ADMINISTRATIV ÎMPOTRIVA HOTĂRÂRII NR. 1638/2008

21. Reclamanta a declarat apel la Curtea de Apel București, solicitând anularea hotărârii contestate, susținând că aceasta aducea atingere dreptului său la respectarea bunurilor proprii. A afirmat că aplicarea cursului de schimb special redusese creanța sa la zero, ceea ce echivala, conform spuselor sale, cu o naționalizare.

22. De altfel, a continuat explicând că Guvernul modificase destinația prevăzută în acea hotărâre pentru creanțele recuperate de stat. A arătat că, în loc să utilizeze acele sume pentru a despăgubi foștii proprietari de imobile naționalizate, Guvernul și le-a însușit și, în temeiul Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 91/2010 („OUG nr. 91/2010” – infra, pct. 45-46), le-a virat la bugetul de stat.

23. Printr-o sentință din 20 martie 2012, Curtea de Apel București a respins apelul. Instanța a reținut că hotărârea în litigiu a respectat normele de elaborare a actelor normative, că a fost adoptată în temeiul art. 9 alin. 2 lit. a) din Titlul VII din Legea nr. 247/2005 (infra, pct. 39) și că avea la bază nota de fundamentare întocmită de Ministerul Finanțelor pentru a justifica adoptarea ei (infra, pct. 46).

24. Reclamanta a declarat recurs la Înalta Curte de Casație și Justiție, care a fost respins prin decizie definitivă la 30 ianuarie 2013.

25. Reamintind faptul că Curtea Constituțională se pronunțase deja cu privire la dispozițiile Legii nr. 247/2005 și ale OUG nr. 91/2010 (infra, pct. 47-51) și că procedura în contencios administrativ se limitase la controlul legalității Hotărârii Guvernului nr. 1638/2008, Înalta Curte a hotărât că nu era competentă să examineze conformitatea dispozițiilor acestei hotărâri cu prevederile constituționale sau internaționale.

IV. ACȚIUNEA CIVILĂ ÎMPOTRIVA MINISTERULUI FINANTELOR

26. Printr-o sentință civilă din 24 aprilie 2013, Tribunalul București a respins acțiunea îndreptată împotriva Ministerului Finanțelor (supra, pct. 13). Acesta a reținut faptul că valoarea creanței reclamantei fusese stabilită prin Hotărârea Guvernului nr. 1638/2008 (infra, pct. 41-44), care a determinat un regim derogatoriu de la dreptul comun ce permite statului să recupereze creanțele împotriva Irakului, aplicând un curs de schimb diferit de cel al BNR și norme contabile speciale.

27. Legalitatea acestei hotărâri fiind confirmată în cadrul procedurii în contencios administrativ (supra, pct. 21-25), tribunalul a statuat că reclamanta nu putea să pretindă plata creanței sale conform normelor de drept comun. Reclamanta a declarat apel.

28. Printr-o decizie civilă din 3 decembrie 2013, Curtea de Apel București a respins apelul, cu motivarea că valoarea creanței și modalitățile de

recuperare a acesteia fuseseră stabilite prin acte normative, respectiv Hotărârea nr. 1638/2008 și OUG nr. 91/2010 (infra, pct. 45-46), care, la rândul lor, se bazau pe Legea nr. 247/2005 (infra, pct. 39-40).

29. În special, cu privire la cursul de schimb special, curtea de apel a reținut că acesta fusese stabilit prin Legea nr. 247/2005, ale cărei dispoziții fuseseră declarate constituționale de Curtea Constituțională prin Decizia nr. 286 din 2013 (infra, pct. 50-51). A adăugat că aceeași instanță, în Decizia nr. 422 din 2012 (infra, pct. 48), a examinat și validat dispozițiile OUG nr. 91/2010 prin care se menținuse acel curs de schimb și prin care sumele rezultate din recuperarea creanțelor de către Ministerul Finanțelor se fac venit la bugetul de stat. Cu privire la Hotărârea Guvernului nr. 1638/2008, curtea de apel a reținut că legalitatea acesteia fusese confirmată de instanțele interne.

30. Având în vedere aceste elemente, curtea de apel a hotărât că instanțele interne, cu riscul de a depăși limitele puterii judiciare și de a încălca limitele puterii legislative, nu puteau să dea curs cererii reclamantei de a stabili un alt curs valutar decât cel stabilit de puterea legislativă.

31. În ceea ce privește obligația impusă prin Hotărârea nr. 1638/2008 de a scoate din evidența contabilă veniturile societății provenite din creanțele împotriva Irakului (infra, pct. 42), curtea de apel a considerat că adoptarea dispozițiilor derogatorii de la regulile contabile era necesară pentru rezolvarea consecințelor fiscale și contabile ale decontării respectivelor creanțe, conform modalităților prevăzute de această hotărâre.

32. Curtea de apel a respins de asemenea argumentul reclamantei în sensul că, în cadrul negocierii condițiilor de rambursare a unei creanțe care nu îi aparținea, Ministerul Finanțelor comisese un abuz de putere. A considerat că, înainte de privatizarea reclamantei, capitalul social al acesteia, precum și creanțele rezultate din activitatea de comerț exterior, aparțineau statului, care era îndreptățit să negocieze condițiile de recuperare a acestora. A considerat că jurisprudența invocată de reclamantă nu era aplicabilă în speță întrucât privea creanțe rezultate din construirea de platforme industriale în Egipt, nu în Irak (supra, pct. 16).

33. Printr-o decizie definitivă din 8 octombrie 2014, Înalta Curte de Casație și Justiție a respins recursul reclamantei și a confirmat temeinicia hotărârilor pronunțate în fond și în apel.

34. Aceasta a considerat că statul era îndreptățit să stabilească întinderea și modalitățile de recuperare a creanțelor societăților comerciale, printre care și reclamanta, care succedaseră operatorilor economici de stat, ținând cont de interesele sale economice și financiare.

35. În consecință, a hotărât că stabilirea unui curs de schimb special era o competență ce aparținea exclusiv puterii legislative, pe care și-a exercitat-o prin adoptarea Legii nr. 247/2005 (infra, pct. 39-40) și a actelor normative ulterioare, a căror constituționalitate fusese confirmată de Curtea Constituțională.

CADRUL LEGAL ȘI PRACTICA INTERNE RELEVANTE

I. DISPOZIȚIILE DREPTULUI INTERN

36. Legea nr. 7 din 5 februarie 1992 prevedea preluarea în contul datoriei publice a pierderilor înregistrate în anii 1989 și 1990 de agenții economici cu capital de stat pentru exporturile și lucrările de construcții-montaj efectuate în străinătate în cadrul acordurilor guvernamentale, comerciale și de cooperare cu alte țări.

37. Legea nr. 29 din 18 mai 1994 autoriza Guvernul să negocieze, prin intermediul Ministerului Finanțelor, recuperarea creanțelor României provenite din activitatea de comerț exterior și cooperare economică internațională, derulată înainte de 31 decembrie 1989

38. La 18 august 2005, Guvernul român, acționând prin Ministerul Finanțelor Publice, și Guvernul Republicii Irak, au semnat un acord bilateral în scopul achitării datoriei acestei din urmă țări. Acordul prevedea anularea a 80% din datoria Irakului. O parte a datoriei reprezenta contravaloarea construcțiilor executate în această țară de către întreprinderi românești, printre care și reclamanta. În schimbul anulării parțiale a datoriei, Irakul se angaja să achite României suma totală de 977 milioane USD în mai multe tranșe eșalonate pe 10 ani (supra, pct. 9).

39. Art. 9 alin. 2 din Titlul VII din Legea nr. 247 din 19 iulie 2005 privind [reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente, precum] despăgubirea foștilor proprietari de imobile naționalizate în timpul regimului comunist, prevedea că sumele rezultate din recuperarea creanțelor României de la debitorii internaționali în cadrul negocierilor autorizate de Legea nr. 29/1994 (supra, pct. 37) se vor vira la Fondul „Proprietatea”, înființat pentru acordarea de despăgubiri.

40. Dispoziția sus-menționată adăuga faptul că succesorii foștilor operatori economici cu capital de stat aveau dreptul la plata creanțelor lor rezultate din activitatea de comerț exterior derulată înainte de 1989 care nu au fost preluate la datoria publică. Aceste creanțe urmau să fie rambursate de Ministerul Finanțelor pe baza cursului de schimb special de 0,0015 RON pentru 1 USD.

41. La 10 decembrie 2008, Guvernul a adoptat, în baza Legii nr. 247/2005 și a Acordului bilateral încheiat cu Irakul (supra, pct. 38), Hotărârea nr. 1638 în vederea eșalonării încasărilor din recuperarea creanțelor și a virării sumelor cuvenite Fondului „Proprietatea” și societăților comerciale care au succedat operatorilor economici cu capital de stat.

42. În hotărâre se preciza că era vorba de creanțele care nu fuseseră preluate de stat la datoria publică și prevedea scoaterea acestor creanțe din evidența contabilă a operatorilor economici vizați.

43. Situația reclamantei era prezentată în anexa la hotărâre, intitulată „Eșalonarea încasărilor de la extern și a virării sumelor cuvenite Fondului «Proprietatea» și operatorilor economici”, unde se menționa că cuantumul

datoriei recunoscute de Irak era de 54 374 485 USD. După aplicarea reducerii datoriei, Irakul s-a angajat să achite Ministerului Finanțelor din România suma de 20 918 040 USD pentru creanța reclamantei. Plata era prevăzută a se face în mai multe tranșe, din care 121 257 USD pentru anul 2009 (supra, pct. 12).

44. În Anexă se stabilea, de asemenea, un flux de plăți pe 10 ani al sumelor datorate reclamantei. După conversia la cursul de schimb special de 0,0015 RON pentru 1 USD aplicată creanței de 20 918 040 USD, suma totală datorată reclamantei de Ministerul Finanțelor se ridica la 31 377 RON¹, din care 181 RON² pentru anul 2009.

45. Prin OUG nr. 91/2010, Guvernul a decis să nu mai vireze creanțele recuperate Fondului *Proprietatea*, ci să le facă venit la bugetul de stat.

46. În nota de fundamentare a acestei ordonanțe, se preciza că virarea acestor sume la acest fond atrăgea modificări repetate ale capitalului social al Fondului *Proprietatea*, întârziind listarea sa la bursă și, în consecință, despăgubirea foștilor proprietari de imobile naționalizate. De altfel, se preciza că actualul context economico-social impunea identificarea unor noi surse care pot constitui venit al bugetului de stat. În concluzie, în OUG se confirma cursul de schimb special de 0,0015 RON pentru 1 USD și fluxul de plăți pentru creanțe.

II. JURISPRUDENȚA CURȚII CONSTITUȚIONALE

47. La o dată neprecizată, o altă societate comercială, P., ale cărei creanțe făcuseră de asemenea obiectul negocierilor și acordului bilateral cu Irakul, a sesizat Curtea Constituțională cu o excepție de neconstituționalitate a OUG nr. 91/2010, pe care o ridicase în fața instanțelor interne. Societatea susținea că stabilirea unui curs de schimb special reprezenta o expropriere, o măsură de trecere silită în proprietatea statului a unor sume convenite ei. Aceasta susținea, în plus, că această măsură încălca regulile pieței libere și că o puneă într-o situație discriminatorie față de ceilalți operatori economici.

48. Prin Decizia nr. 422 din 24 iulie 2012, Curtea Constituțională a respins excepția cu motivarea că cursul de schimb special prevăzut de OUG nr. 91/2010 fusese stabilit de Legea nr. 247/2005 și că nu reprezenta o expropriere. În ceea ce privește susținerile legate de o pretinsă încălcare a regulilor pieței libere și de o discriminare, Curtea Constituțională le-a respins, cu motivarea că cursul special nu viza decât operatorii economici prevăzuți, în mod expres, în Hotărârea Guvernului nr. 1638/2008.

49. Aceeași societate comercială P. a ridicat o nouă excepție de neconstituționalitate cu privire la dispozițiile art. 9 alin. 2 lit. a) din Titlul VII

---

¹ Respectiv echivalentul a 8 526 euro (EUR) la cursul de schimb mediu de 3,68 RON pentru 1 EUR practicat în 2008 de BNR.

² Respectiv echivalentul a 49 EUR la cursul de schimb practicat de BNR.

al Legii nr. 247/2005 (supra, pct. 39-40). Aceasta a reiterat susținerile care fuseseră respinse prin Decizia nr. 422/2012.

50. În Decizia nr. 286 din 23 mai 2013, Curtea Constituțională a decis că dispozițiile legale criticate erau conforme Constituției.

51. Instanța a reținut printre altele:

„Curtea reține că, anterior anului 1989, activitățile de comerț exterior și cooperare economică internațională erau desfășurate, datorită specificului economiei, în numele statului de agenții săi economici. Prin urmare, astfel cum prevede și textul de lege criticat, în privința creanțelor României provenite din activitatea de comerț exterior și cooperare economică internațională, derulată înainte de 31 decembrie 1989, statul este legitimat constituțional să acționeze în vederea recuperării acestora, astfel încât reducerea, compensarea, redimensionarea creanțelor, eșalonarea plății, aplicarea de dobânzi sau penalități, reprezintă modalități prin care statul poate să acționeze în procesul de recuperare a creanțelor agenților economici de stat referitoare la operațiuni economice desfășurate anterior anului 1989.

În consecință, stabilirea atât a modalității concrete de îndeplinire a persoanelor juridice succesoare a agenților economici de stat, cât și a întinderii drepturilor acestora asupra creanțelor vizând operațiunile economice desfășurate anterior anului 1989, este de competența exclusivă a statului, care, potrivit art. 135 alin. (2) lit. b) din Constituție, trebuie să asigure protejarea intereselor naționale în activitatea economică, financiară și valutară.

Stabilind o paritate [contestată], statul a asigurat recuperarea creanțelor la care se referă textul de lege criticat, acestea revenind în parte persoanelor juridice succesoare a agenților economici de stat, eventualele diferențe rezultate urmând să se facă venit fie la Fondul «Proprietatea», fie la bugetul de stat.

Astfel, Curtea constată că [...] această măsură de convertire a valutei în moneda națională nu întrunește caracterele juridice ale naționalizării, ca măsură de privare de proprietate caracterizată de lipsa unei despăgubiri.”

III. JURISPRUDENȚA INSTANȚELOR INTERNE

52. În anii '90, Ministerul Finanțelor a vândut unor terți o parte a creanțelor reclamantei aferente construirii unei fabrici de ciment în Egipt. Ministerul a virat reclamantei contravaloarea acestor creanțe convertite în moneda națională la cursul de schimb special de 0,0015 RON pentru 1 USD.

53. La cererea reclamantei, care se considera prejudiciată de această vânzare și de aplicarea cursului de schimb special, Tribunalul București, apoi Curtea de Apel București, prin două decizii definitive pronunțate la 26 noiembrie 1999 și, respectiv, 23 iunie 2000, au obligat Ministerul Finanțelor Publice să plătească reclamantei creanțele acesteia la cursul de schimb practicat de BNR. Instanțele au hotărât că aceste creanțe aparțineau reclamantei, nu statului, și au considerat că aplicarea cursului de schimb special era ilegală, reducând de altfel considerabil această creanță (detalii privind această procedură sunt prezentate în *S.C. Uzinexport S.A. împotriva României*, nr. 43807/06, pct. 6-14, 31 martie 2015).

54. În cadrul unui litigiu în contencios administrativ între Ministerul Finanțelor Publice și societatea P., Înalta Curte de Casație și Justiție a respins, printr-o decizie din 29 martie 2013, contestarea Hotărârii nr. 1638/2008, cu motivarea că cursul de schimb special făcuse obiectul controlului și validării de către Curtea Constituțională.

IV. CODUL DE PROCEDURĂ CIVILĂ

55. Art. 509 din Codul de procedură civilă, în vigoare din data de 15 februarie 2013, expune motivele care pot sta la baza unei cereri de revizuire. Acesta este redactat astfel în părțile relevante în speță:

Art. 509
Obiectul și motivele revizuirii

„(1) Revizuirea unei hotărâri pronunțate asupra fondului sau care evocă fondul poate fi cerută dacă:

[...]

10. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat o încălcare a drepturilor sau libertăților fundamentale datorată unei hotărâri judecătorești, iar consecințele grave ale acestei încălcări continuă să se producă.”

ÎN DREPT

I. CU PRIVIRE LA PRETINSA ÎNCĂLCARE A ART. 1 DIN PROTOCOLUL NR. 1 LA CONVENȚIE

56. Reclamanta susține că a fost încălcat dreptul la respectarea bunurilor proprii ca urmare a convertirii creanței sale la un curs de schimb special stabilit de stat, considerând că aceasta echivalează cu o naționalizare. Aceasta invocă art. 1 din Protocolul nr. 1, care prevede:

„Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului statelor de a adopta legile pe care le consideră necesare pentru a reglementa folosința bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor ori a altor contribuții, sau a amenzilor.”

A. Cu privire la admisibilitate

1. Cu privire la existența unui „bun”

a) Argumentele părților

i. Guvernul

57. Guvernul ridică o excepție preliminară de incompatibilitate *ratione materiae* cu dispozițiile Convenției.

58. Acesta susține că, înainte de 1990, comerțul exterior era monopol de stat. Precizează că contractele de lucrări ce trebuiau executate în străinătate erau încheiate de operatori economici cu capital de stat din România pe baza acordurilor interguvernamentale de cooperare economică. Concluzia sa este că acești operatori economici acționau în numele și contul statului și că creanțele lor aparțineau statului, care, în opinia sa, era îndreptățit să negocieze recuperarea lor.

59. Cu privire la reglementarea în vigoare înainte de 1989, Guvernul consideră că reclamanta nu ar fi fost în măsură să revendice existența în patrimoniul său a unei creanțe împotriva Irakului sau împotriva statului român în legătură cu lucrările efectuate de aceasta în Irak în calitate de simplu comisionar al statului.

60. Afirmă că creanța împotriva Irakului revendicată de reclamantă nu a fost luată în considerare la calcularea prețului de vânzare a acțiunilor în cadrul privatizării, explicând că cuantumul acesteia era mai mare decât capitalul social al reclamantei (supra, pct. 7).

61. Se deduce de aici că reclamanta nu poate pretinde a avea o „speranță legitimă” de a obține exercitarea efectivă a unui drept de proprietate asupra unei creanțe cu o valoare mai mare decât cea stabilită în moneda națională prin Hotărârea Guvernului nr. 1638/2008. Precizează, totodată, că acțiuni similare au fost respinse de instanțele interne (supra, pct. 54).

ii. Reclamanta

62. Reclamanta contestă susținerile Guvernului conform cărora operatorul economic de stat căruia îi succedase acționase în calitate de simplu comisionar al statului. Aceasta afirmă că respectivul contract de construire a fabricilor de ciment din Irak fusese încheiat direct de ea cu partenerii irakieni. Precizează că în nume propriu contractase împrumuturi bancare pentru a finanța aceste lucrări, care, explică ea, nu fuseseră preluate în totalitate la datoria publică (supra, pct. 4 și 6).

63. Declară că era titulara creanței împotriva Irakului încă de la realizarea lucrărilor și că, ulterior privatizării, a rămas titulara părții din această creanță care nu a fost preluată la datoria publică (supra, pct. 6).

64. Reclamanta susține că existența acestei creanțe în patrimoniul său nu a fost niciodată pusă sub semnul îndoielii în cadrul procesului de privatizare. Contestă argumentul Guvernului, conform căruia în calcularea prețului de

vânzare a acțiunilor nu s-a ținut cont de aceasta. Susține că această creanță era înscrisă în evidența sa contabilă și că, în consecință, făcea parte din activul societății până la radierea sa, în baza Hotărârii Guvernului nr. 1638/2008 (supra, pct. 17).

65. De altfel, aceasta precizează că în contractul de vânzare a acțiunilor exista prevederea expresă că cumpărătorii preluau toate drepturile și obligațiile ce aparțineau întreprinderii privatizate (supra, pct. 7), inclusiv, conform reclamantei, creanța în litigiu.

66. În orice caz, consideră că creanța sa a fost recunoscută prin Hotărârea Guvernului nr. 1638/2008 și că este titulara creanței exprimate în dolari americani, menționată în această hotărâre.

b) Motivarea Curții

67. Curtea reamintește că un reclamant nu poate să susțină că a fost încălcat art. 1 din Protocolul nr. 1 decât în măsura în care hotărârile pe care le contestă se raportează la „bunurile” sale, în sensul acestei dispoziții. Noțiunea de „bunuri” poate să cuprindă atât „active”, cât și valori patrimoniale, inclusiv creanțe, în temeiul cărora un reclamant poate să susțină că are, cel puțin, o „speranță legitimă” de a le vedea concretizate. În schimb, nu se consideră „bunuri” în sensul art. 1 din Protocolul nr. 1 speranța de a reconstitui un drept de proprietate care s-a stins de mult timp, nici o creanță condițională care se dovedește a fi caducă în urma neîndeplinirii condiției [*Gratzinger și Gratzingerova împotriva Republicii Cehe* (dec.) (MC), nr. 39794/98, pct. 69, CEDO 2002-VII].

68. În prezenta cauză, Curtea constată, pentru început, că părțile nu contestă faptul că creanța revendicată de reclamantă nu fusese preluată cu titlu de datorie publică, această preluare vizând doar o parte a creanței în legătură cu lucrările efectuate de reclamantă în Irak (supra, pct. 6).

69. De asemenea, constată că, în baza acordului încheiat în 2005 între Republica Irak și România, prima se angaja să achite celei de-a doua 977 milioane USD în scopul plății datoriei sale (supra, pct. 9). Conform dispozițiilor Hotărârii Guvernului nr. 1638/2008, acesta trebuia să distribuie o parte a acestei sume între operatorii economici, între care și reclamanta, care efectuaseră lucrări în Irak (supra, pct. 11 și 41).

70. Curtea nu poate să accepte argumentul Guvernului conform căruia reclamanta nu putea să susțină că are o „speranță legitimă” de a obține exercitarea efectivă a unui drept de proprietate asupra unei creanțe cu o valoare mai mare decât cea stabilită în moneda națională la cursul de schimb special (supra, pct. 61).

71. Constată, într-adevăr, că această creanță a reclamantei împotriva Irakului era în mod expres menționată în anexa la Hotărârea Guvernului nr. 1638/2008 și că valoarea acesteia era de 20 918 040 USD (supra, pct. 43).

72. Constată, de asemenea, că în niciun moment în cursul procesului de privatizare nu s-a avut în vedere excluderea acestei creanțe din capitalul social

al reclamantei care fusese transferat în sectorul privat (supra, pct. 7). Din contră, creanța în litigiu nu a fost scoasă din evidența contabilă a reclamantei decât în baza dispozițiilor Hotărârii Guvernului nr. 1638/2008 (supra, pct. 31 și 42).

73. Având în vedere aceste elemente, Curtea consideră că această creanță astfel recunoscută în beneficiul reclamantei constituie un „bun” în sensul art. 1 din Protocolul nr. 1.

74. Cu privire la plata acestei creanțe, Curtea consideră convertirea acesteia în monedă națională ca făcând pur și simplu parte din modalitățile concrete de plată, fără să îi schimbe natura. În consecință, impunerea de către stat a cursului de schimb contestat depinde de aprecierea „echilibrului just” dintre cerințele interesului general al societății și imperativele protejării drepturilor fundamentale ale persoanelor, ceea ce trebuie să facă obiectul unei examinări pe fond a capătului de cerere.

75. Rezultă că excepția întemeiată de Guvern pe incompatibilitatea *ratione materiae* a cererii nu poate fi reținută.

2. *Alte motive de inadmisibilitate*

76. Constatând, în plus, că cererea nu este vădit nefondată în sensul art. 35 § 3 lit. a) din Convenție și că nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate, Curtea o declară admisibilă.

B. Cu privire la fond

1. *Argumentele părților*

a) Reclamanta

77. Reclamanta consideră că atingerea adusă dreptului la respectarea bunurilor proprii nu urmărea un scop legitim „de utilitate publică”. În acest sens, arată că toate creanțele recuperate de stat trebuie să alimenteze, în parte, Fondul *Proprietatea* înființat pentru a despăgubi proprietarii de imobile naționalizate (supra, pct. 39). Or, aceasta susține că, adoptând OUG nr. 91/2010 (supra, pct. 45-46), Guvernul a schimbat destinația acestor sume, însușindu-și-le.

78. În orice caz, susține că, impunând convertirea creanței sale la un curs de schimb special, arbitrar după părerea ei, Guvernul i-a redus creanța până la un punct în care o consideră naționalizare și i-a impus o sarcină disproporționată.

b) Guvernul

79. Guvernul argumentează că adoptarea actelor normative care prevedeau convertirea creanțelor exprimate în dolari americani în moneda națională la un curs de schimb special era justificată de interesul public, al cărui obiectiv

era de a garanta capitalul necesar bunei funcționări a Fondului *Proprietatea* și de a accelera despăgubirea foștilor proprietari de imobile naționalizate.

80. Precizează că actele normative contestate de reclamantă au făcut obiectul unui control de legalitate și de constituționalitate în fața instanțelor interne. Referindu-se la deciziile Curții Constituționale (supra, pct. 48 și 50-51), acesta susține că autoritățile interne aveau competență exclusivă în materie de reglementare a raporturilor de proprietate privind creanțele operatorilor economici cu capital de stat.

81. Având în vedere aceste elemente, Guvernul consideră că autoritățile interne au beneficiat de o largă putere de apreciere pentru a alege și pune în practică măsuri, ca cea din prezenta cauză, pentru a proteja interesele naționale în sectorul economic și financiar.

2. Motivarea Curții

a) Principiile generale

82. Curtea reamintește faptul că, pentru a fi compatibilă cu art. 1 din Protocolul nr. 1, o ingerință în exercitarea dreptului de proprietate trebuie să păstreze un „echilibru just” între cerințele interesului general al comunității și imperativele protejării drepturilor fundamentale ale persoanei (*Sporrong și Lönnroth împotriva Suediei*, 23 septembrie 1982, pct. 69, seria A nr. 52). Un astfel de echilibru nu este respectat dacă persoana vizată a trebuit să suporte o sarcină excesivă și exorbitantă [*Sporrong și Lönnroth*, citată anterior, pct. 69-74; și *G.I.E.M. S.R.L. și alții împotriva Italiei* (MC), nr. 1828/06 și alte 2, pct. 300, 28 iunie 2018].

83. Curtea reamintește că statul dispune de o mare marjă de apreciere atunci când adoptă legi în contextul unei modificări a regimului politic și economic [a se vedea, *mutatis mutandis*, *Jahn și alții împotriva Germaniei* (MC), nr. 46720/99 și alte 2, pct. 113, CEDO 2005-VI].

84. Verificarea existenței unui echilibru just impune o examinare globală a diverselor interese implicate și poate necesita o analiză a comportamentului părților, a mijloacelor folosite de stat și a punerii lor în aplicare (*Bidzhiyeva împotriva Rusiei*, nr. 30106/10, pct. 64, 5 decembrie 2017).

85. În contextul dreptului de proprietate, o importanță deosebită trebuie acordată principiului de bună guvernare (*Nekvedavičius împotriva Lituaniei*, nr. 1471/05, pct. 87, 10 decembrie 2013). Conform acestui principiu, autoritățile publice, puse în fața unei chestiuni de interes general, sunt obligate să reacționeze în timp util, în mod corect și cu cea mai mare coerență [*Beyeler împotriva Italiei* (MC), nr. 33202/96, pct. 120, CEDO 2000-I], inclusiv studiind foarte serios alte soluții mai puțin împovărătoare, de avut în vedere pentru a atinge aceleași scopuri sociale și economice (a se vedea, de exemplu, *OAO Neftyanaya Kompaniya Yukos împotriva Rusiei*, nr. 14902/04, pct. 651-654, 20 septembrie 2011; și *Vaskrsić împotriva Sloveniei*, nr. 31371/12, pct. 83, 25 aprilie 2017).

86. Curtea reamintește de asemenea faptul că nu trebuie neglijată importanța obligațiilor procedurale în temeiul art. 1 din Protocolul nr. 1. Astfel, aceasta a remarcat de mai multe ori faptul că, în lipsa unei mențiuni în art. 1 din Protocolul nr. 1 în materie de cerințe procedurale, o procedură judiciară aferentă dreptului la respectarea bunurilor trebuie să ofere de asemenea unei persoane vizate ocazia adecvată de a prezenta cauza sa în fața autorităților competente în vederea contestării efective a măsurilor care aduc atingere drepturilor garantate de această dispoziție. O ingerință în exercitarea drepturilor prevăzute la art. 1 din Protocolul nr. 1 nu poate astfel să aibă legitimitate în absența unei dezbateri desfășurate în contradictoriu și cu respectarea principiului egalității armelor, care permite discutarea aspectelor ce prezintă importanță pentru soluționarea cauzei. Pentru a se asigura de respectarea acestei condiții, trebuie luate în considerare procedurile aplicabile din punct de vedere general (a se vedea, printre altele, *Uzan și alții împotriva Turciei*, nr. 19620/05 și alte 3, pct. 214, 5 martie 2019, și jurisprudența citată acolo; și *Filkin împotriva Portugaliei*, nr. 69729/12, pct. 79, 3 martie 2020).

b) Aplicarea acestor principii în prezenta cauză

87. Curtea reamintește că a stabilit că reclamanta era titulara unei creanțe împotriva Irakului, în cuantum de 20 918 040 USD (supra, pct. 71-73). Prin Hotărârea nr. 1638/2008, Guvernul a impus convertirea creanței reclamantei în monedă națională la cursul de schimb special de 0,0015 RON pentru 1 USD. Reclamanta, care nu a consimțit la această convertire, s-a văzut obligată să accepte acest curs, care a atras o reducere substanțială a valorii nominale a creanței sale (supra, pct. 12 și 44).

88. Curtea consideră că această convertire obligatorie a creanței la un curs valutar impus se transpune într-o ingerință în exercitarea dreptului la respectarea bunurilor reclamantei (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Mamatas și alții împotriva Greciei*, nr. 63066/14 și alte 2, pct. 93, 21 iulie 2016).

89. Curtea consideră că faptele cauzei nu pot fi cu ușurință considerate ca necesitând o examinare exclusiv în raport cu a doua sau a treia normă din art. 1 din Protocolul nr. 1 (a se vedea, într-un cadru similar, *Bäck împotriva Finlandei*, nr. 37598/97, pct. 58, CEDO 2004-VIII). Consideră că această măsură reiese din prima teză a art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, care enunță principiul respectării proprietății (*Sporrong și Lönnroth*, citată anterior, pct. 61). Trebuie așadar să examineze dacă ingerința în exercitarea drepturilor patrimoniale ale reclamantei era compatibilă cu norma generală enunțată în această primă teză.

90. Curtea constată că ingerința în litigiu era „prevăzută de lege”, respectiv de Hotărârea Guvernului nr. 1638/2008, care făcea referire la cursul de schimb special stabilit prin Legea nr. 247/2005 (supra, pct. 26).

91. Cu privire la existența unui scop legitim „de utilitate publică” pentru care devenea necesară ingerința în litigiu, Curtea observă că Hotărârea Guvernului nr. 1638/2008 a fost adoptată în aplicarea Legii nr. 247/2005 cu

privire la despăgubirea foștilor proprietari de imobile naționalizate în timpul regimului comunist (supra, pct. 41).

92. Aceasta reamintește că, din cauza acumulării unor disfuncționalități ale mecanismului de restituire sau de despăgubire, identificate în numeroase hotărâri ale Curții, era imperativ ca statul să ia măsuri cu caracter general apte să conducă la realizarea efectivă a dreptului la restituire sau la despăgubire, păstrând un echilibru just între diversele interese aflate în joc (*Maria Atanasiu și alții împotriva României*, nr. 30767/05 și 33800/06, pct. 219-228, 12 octombrie 2010).

93. În consecință, Curtea admite că statul putea, în mod legitim, să ia măsuri, precum cea denunțată în prezenta cauză, pentru atingerea acestui scop. Ingerința în litigiul urmărea deci un scop de utilitate publică.

94. Cu privire la modificarea ulterioară a destinației sumelor recuperate de stat, pe care reclamanta o invocă pentru a contesta existența unui scop legitim (supra, pct. 77), Curtea consideră că nu este necesar să se axeze asupra chestiunii dacă OUG nr. 91/2010, prin care Guvernul a decis să nu mai vireze creanțele recuperate Fondului *Proprietatea*, ci să le includă în bugetul de stat (supra, pct. 45-46), era conformă interesului general. De fapt, este suficient să constate că acea convertire impusă prin Hotărârea nr. 1638/2008, de care se plânge reclamanta, urmărea un scop legitim.

95. Rămâne de stabilit dacă autoritățile române au reușit să păstreze un „echilibru just” între imperatiivele interesului general și cerințele protejării dreptului reclamantei la respectarea bunurilor sale (a se vedea jurisprudența citată la pct. 82-85 supra).

96. În acest context, Curtea subliniază că chestiunea dacă instanțele interne au examinat cu atenție principalele argumente prezentate de părți este de o importanță deosebită. Reamintește că a constatat deja încălcarea acestei dispoziții în cauze în care instanțele interne nu au efectuat o analiză de proporționalitate a măsurii contestate în raport cu scopurile urmărite și argumentele părților (a se vedea, mai ales, *Megadat.com SRL împotriva Moldovei*, nr. 21151/04, pct. 74, CEDO 2008; *Paulet împotriva Regatului Unit*, nr. 6219/08, pct. 67-69, 13 mai 2014; și *Uzan și alții*, citată anterior, pct. 215).

97. Examinând hotărârile pronunțate în prezenta cauză de instanțele interne care au soluționat acțiunea civilă introdusă de reclamantă împotriva Ministerului Finanțelor, Curtea constată că aceste instanțe nu au pus în balanță interesele aflate în joc. Acestea au acordat o pondere decisivă faptului că numai statul era abilitat să negocieze recuperarea creanței reclamantei și să decidă asupra destinației sumelor virate de Irak în temeiul acestei creanțe (supra, pct. 26-35).

98. Acestea au hotărât astfel că statul putea decide liber convertirea creanței în monedă națională la un curs mai mic decât cel practicat de BNR, orice cerere de invalidare a acestui curs de către puterea judecătorească fiind

inadmisibilă întrucât aceasta din urmă risca să încalce competențele puterii legislative (supra, pct. 30).

99. Cât despre instanțele care au soluționat acțiunea în contencios administrativ, Curtea constată că nici acestea nu au răspuns la argumentul reclamantei constând în denunțarea caracterului arbitrar și disproporționat al cursului de schimb special. Reiese din motivarea deciziilor lor că controlul aplicat Hotărârii nr. 1638/2008 s-a limitat la legalitatea procedurii adoptării acesteia și conformității acesteia cu Legea nr. 247/2005 (supra, pct. 23 și 25).

100. Curtea mai observă că, într-un litigiu similar, Curtea Constituțională nu a mai verificat dacă atingerea adusă dreptului de proprietate al întreprinderilor afectate de dispozițiile Hotărârii nr. 1638/2008 era proporțională cu scopul urmărit. Instanța nu a examinat dacă existau alte măsuri, mai puțin împovărătoare, pe care autoritățile publice ar fi putut în mod rezonabil să le pună în practică în serviciul cauzei de utilitate publică de despăgubire a foștilor proprietari de imobile naționalizate. Instanța a hotărât că recunoașterea drepturilor de creanță și a modalităților concrete de plată se încadrau în competența exclusivă a statului (supra, pct. 51).

101. Cât despre hotărârile pronunțate în prezenta cauză, Curtea constată că, contrar celor impuse de obligațiile procedurale în temeiul art. 1 din Protocolul nr. 1 (supra, pct. 86), instanțele interne investite cu judecarea cauzei au omis să pună în balanță interesele aflate în joc, conform criteriilor pertinente enunțate în jurisprudența sa (supra, pct. 82-85). Instanțele și-au concentrat analiza asupra marjei de apreciere a statului, ignorând faptul că măsurile luate au avut consecințe importante asupra dreptului la respectarea bunurilor reclamantei, care și-a văzut valoarea creanței sale redusă în mod drastic (supra, pct. 44).

102. Cu siguranță, statele beneficiază de o largă marjă de apreciere cu privire la modul de a înțelege imperatiile de „utilitate publică” sau de interes general [*Hutten-Czapska împotriva Poloniei* (MC), nr. 35014/97, pct. 166, CEDO 2006-VIII]. Totuși, acest lucru nu poate să justifice faptul că instanțele omit în totalitate, așa cum s-a întâmplat în prezenta cauză, să efectueze punerea în balanță a intereselor aflate în joc, nerespectând astfel obligațiile procedurale care le incumbă în temeiul art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție.

103. De altfel, Curtea observă că jurisprudența instanțelor judecătorești interne nu este unitară. În litigii oarecum similare în care este implicată reclamanta, anumite instanțe au efectuat o asemenea punere în balanță, ceea ce a condus la anularea convertirii creanțelor persoanei în cauză, cu motivarea că aplicarea cursului de schimb special însemna o reducere substanțială a valorii creanțelor respective (supra, pct. 53).

104. Având în vedere cele de mai sus, Curtea consideră că, în prezenta cauză, a fost încălcat art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție.

II. CU PRIVIRE LA APLICAREA ART. 41 DIN CONVENȚIE

105. Art. 41 din Convenție prevede:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.”

A. Prejudiciu

106. Reclamanta solicită repararea prejudiciului material pe care susține că l-a suferit. Face trimitere la un raport de expertiză, care evaluează acest prejudiciu la 10 603 903 euro (EUR). Această sumă ar corespunde cuantumului scadențelor creanței sale care îi erau datorate în perioada 2009–2020, precum și dobânzilor aplicate la această sumă.

107. Solicită de asemenea 100 000 EUR pentru prejudiciul moral. Susține că a suferit inconveniente în legătură cu administrarea raporturilor sale comerciale și alte dificultăți cu privire la planificarea activității sale economice în raport cu creanța în litigiu.

108. Guvernul contestă pretențiile reclamantei și consideră că rambursarea sumei solicitate nu are bază legală în dreptul intern. De altfel, precizează că numai suma de 121 257 dolari americani a fost contestată în fața instanțelor interne (supra, pct. 13).

109. În ceea ce privește suma solicitată pentru prejudiciul moral, Guvernul consideră că o constatare a unei încălcări ar putea constitui în sine o reparație echitabilă suficientă pentru orice prejudiciu moral eventual suferit de reclamantă.

110. Curtea reamintește că o hotărâre prin care a constatat o încălcare impune statului pârât obligația de a pune capăt respectivei încălcări și de a înlătura consecințele acesteia astfel încât să restabilească pe cât posibil situația existentă înainte de încălcare [*Iatridis împotriva Greciei* (reparație echitabilă) (MC), nr. 31107/96, pct. 32, CEDO 2000-XI].

111. În prezenta cauză, Curtea observă că, atunci când constată încălcarea drepturilor unui reclamant, art. 509 alin. 10 din Codul de procedură civilă al României (supra, pct. 55) permite revizuirea unei cauze în plan intern cu scopul de a repara încălcarea Convenției (*S.C. Uzinexport S.A.*, nr. 43807/06, pct. 41, 31 martie 2015; *Elisei-Uzun și Andonie împotriva României*, nr. 42447/10, pct. 78, 23 aprilie 2019; și *Bocu împotriva României*, nr. 58240/14, pct. 41, 30 iunie 2020).

112. Curtea constată că aceasta este situația din prezenta cauză având în vedere că a concluzionat că a fost încălcat art. 1 din Protocolul nr. 1 prin aceea că, în mod contrar celor impuse de jurisprudența sa, instanțele interne au omis să pună în balanță interesele aflate în joc.

113. Ținând seama de aceste circumstanțe, Curtea consideră că cea mai potrivită reparație pentru reclamantă ar fi aceea de a i se permite revizuirea

cauzei (a se vedea, *mutatis mutandis*, S.C. Uzinexport S.A., citată anterior, pct. 41; *Elisei-Uzun și Andonie*, citată anterior, pct. 78; și *Bocu*, citată anterior, pct. 41). Prin urmare, nu este necesar să acorde reclamantei o sumă cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul material.

114. Curtea reamintește posibilitatea ca, pentru o societate comercială, să existe un alt prejudiciu decât cel material care să necesite o reparație pecuniară. Acest prejudiciu poate de fapt să constea, pentru o atare societate comercială, din elemente mai mult sau mai puțin „obiective” și „subiective”. Printre aceste elemente, trebuie să se recunoască reputația întreprinderii, dar și incertitudinea în planificarea deciziilor care vor fi luate, problemele provocate administrării întreprinderii înseși, ale căror consecințe nu se pretează la un calcul exact, și, în cele din urmă, deși într-o mai mică măsură, îngrijorarea și inconveniente resimțite de membrii organelor de conducere a societății [a se vedea, *mutatis mutandis*, *Comingersoll S.A. împotriva Portugaliei* (MC), nr. 35382/97, pct. 35, CEDO 2000-IV]. În opinia Curții, în prezenta cauză, neluarea în considerare de către instanțele interne a intereselor reclamantei în cadrul litigiilor aflate pe rolul lor a dus, probabil, pentru aceasta din urmă, la o stare de incertitudine și probleme în gestionarea întreprinderii, pe care o constatare a încălcării nu ar fi suficientă să le repare. În acest sens, acordă reclamantei 5 000 EUR pentru prejudiciul moral, plus orice sumă ce ar putea fi datorată cu titlu de impozit pe această sumă.

B. Cheltuieli de judecată

115. Reclamanta solicită, de asemenea, suma de 15 000 EUR pentru cheltuielile de judecată suportate în cadrul procedurii desfășurate în fața Curții. Aceasta prezintă, în justificarea solicitării, chitanțe ce atestă plata sumei de 10 000 EUR pentru onorariul avocatului și 5 000 EUR pentru costul expertizei privind prejudiciul material.

116. Guvernul contestă suma solicitată pentru cheltuieli de judecată, considerând-o excesivă.

117. În conformitate cu jurisprudența Curții, un reclamant nu poate obține rambursarea cheltuielilor de judecată decât în măsura în care se stabilește caracterul real, necesar și rezonabil al acestora. În prezenta cauză, ținând seama de documentele de care dispune și de jurisprudența sa, Curtea consideră că este rezonabil să acorde societății reclamante suma de 10 000 EUR pentru cheltuielile ocazionate de procedura desfășurată în fața sa.

C. Dobânzi moratorii

118. Curtea consideră necesar ca rata dobânzilor moratorii să se întemeieze pe rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, majorată cu trei puncte procentuale.

PENTRU ACESTE MOTIVE, ÎN UNANIMITATE, CURTEA

1. *Declară* cererea admisibilă;
2. *Hotărăște* că a fost încălcat art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție;
3. *Hotărăște*:
  - a) că statul pârât trebuie să plătească reclamantei, în termen de trei luni, următoarele sume, care trebuie convertite în moneda statului pârât la rata de schimb aplicabilă la data plății:
    - i. 5 000 EUR (cinci mii de euro) pentru prejudiciul moral, plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit;
    - ii. 10 000 EUR (zece mii de euro) pentru cheltuielile de judecată, plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit de către reclamantă;
  - b) că, de la expirarea termenului menționat și până la efectuarea plății, aceste sume trebuie majorate cu o dobândă simplă, la o rată egală cu rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, aplicabilă pe parcursul acestei perioade și majorată cu trei puncte procentuale;
4. *Respinge* cererea de acordare a unei reparații echitabile pentru celelalte capete de cerere.

Redactată în limba franceză, apoi comunicată în scris, la 2 noiembrie 2021, în temeiul art. 77 § 2 și § 3 din Regulament.

Ilse Freiwirth
Grefier adjunct

Tim Eicke
Președinte